

Protokoll fört vid pleniföredragning
Regeringskansliet
Enheten för rättsliga och internationella frågor

Närvarande	Frånvarande	Justerat
KS-CG-MP-NF-MN-WV	TA	Omedelbart
Ordförande	Föredragande	Protokollförare
L a n t r å d Katrín Sjögren	Minister Nina Fellman	Rättssakkunnig Pamela Baarman

---

Ärende/Dnr/Exp.	Beslut
-----------------	--------

Nr 3

Utrikesministeriets begäran om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det strategiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Japan, å andra sidan

ÅLR 2019/1311

128 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt tillstålla utrikesministeriet ett utlåtande i enlighet med **bilaga 1, Rk1a19P03**.

Nr 4

Lagtingets begäran om yttrande över republikens presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan

ÅLR 2019/888

129 Rk1a

Landskapsregeringen beslöt tillstålla lagtinget ett yttrande i enlighet med **bilaga 2, Rk1a19P03**.

Utrikesministeriet
asa-10@formin.fi
mari.lankinen@formin.fi

Hänvisning
U 56/2016 vp

Kontaktperson
Pamela Baarman

Ärende
**UTLÅTANDE ÖVER REGERINGENS
PROPOSITION TILL RIKSDAGEN OM
GODKÄNNANDE OCH SÄTTANDE I KRAFT AV
DET STRATEGISKA PARTNERSKAPSAVTALET
MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH DESS
MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN, OCH JAPAN,
Å ANDRA SIDAN**

Utrikesministeriet har den 12 februari 2019 inkommit till Ålands landskapsregering med en begäran om utlåtande angående regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det strategiska partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Japan, å andra sidan. Med anledning härav ger landskapsregeringen följande yttrande:

Partnerskapsavtalet är till sin karaktär ett så kallat blandavtal, där bestämmelserna som ingår dels hör till medlemsstaternas, dels till Europeiska unionens behörighet. Avtalet behandlar centrala politiska frågor och flera sektorbaserade samarbetsområden på en allmän nivå. Avtalet syftar till att övergripande öka samarbetet mellan EU och Japan, och omfattar utöver det politiska, ekonomiska och sektorbaserade samarbetet även samarbete för att lösa regionala och globala utmaningar.

Parallellt med det strategiska partnerskapsavtalet har förhandlingar förts om ett avtal om ekonomiskt partnerskap mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Japan, å andra sidan (Economic Partnership Agreement, EPA-avtalet). Dessa två avtal ska utgöra en institutionell helhet.

Samarbetsavtalet ska tillämpas, å ena sidan, på Japans territorium, och å andra sidan, på de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag.

I 59 § självstyrelselagen (ÅFS 1991:71) för Åland regleras situationen för ett internationellt avtals ikraftträdande i landskapet Åland enligt följande: "Om ett fördrag eller någon annan internationell förpliktelse som Finland ingår eller förbinder sig till innehåller en bestämmelse i en fråga som enligt denna lag faller inom landskapets behörighet, träder bestämmelsen i kraft i landskapet endast om lagtinget ger sitt bifall till den författning genom vilken bestämmelsen sätts i kraft."

Partnerskapsavtalet med Japan innehåller bestämmelser om vissa samarbetsområden som enligt 18 § självstyrelselagen hör till Ålands lagstiftningsbehörighet. Behörighetsområden som berörs är åtminstone 18 § punkt 6 om allmän ordning och säkerhet, punkt 10 om miljö- och naturresurser, punkt 12 om hälsa, punkt 14 om kultur och utbildning, punkt 15 om jord- och skogsbruk, punkt 16 om fiske, punkt 21 om transport, punkt 22 om näringsverksamhet samt punkt 23 om sysselsättning. Av dessa områden anses åtminstone allmän ordning och säkerhet, hälsa, utbildning samt kultur alltjämt höra till medlemsstaternas behörighet. För att avtalet ska kunna träda i kraft i landskapet Åland krävs således bifall av Ålands lagting. Landskapsregeringen konstaterar att kravet på Ålands lagtings bifall är olyckligt formulerat i utkastet till regeringens proposition, då det ur propositionen framgår att lagtingets bifall *bör* inhämtas. Landskapsregeringen önskar att propositionstexten till denna del ändras för att bättre återspegla kravet i självstyrelselagen på att Ålands lagtings bifall *ska* inhämtas om ett fördrag som Finland ingår innehåller en bestämmelse i en fråga som faller inom landskapets behörighet.

Landskapsregeringen återkommer med kommentarer i ärendet om anledning till detta konstateras i ett senare skede.

L a n t r å d

Katrin Sjögren

Minister

Nina Fellman

Till Ålands lagting

Landskapsregeringens yttrande

över republikens presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan

- Republikens presidents framställning nr 5/2018–2019

Ålands lagting har den 29 januari 2019 begärt ett yttrande från Ålands landskapsregering över republikens presidents framställning till Ålands lagting om regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan.

Landskapsregeringen har tidigare lämnat följande utlåtande i ärendet:

- Landskapsregeringen har den 22 november 2018 lämnat ett utlåtande till utrikesministeriet över utkastet till regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och republiken Armenien, å andra sidan. Landskapsregeringen konstaterade då att avtalet innehåller bestämmelser inom landskapets lagstiftningsbehörighet, varför lagtingets bifall erfordras för att avtalet till dessa delar ska träda i kraft i landskapet. Landskapsregeringen noterade i sitt utlåtande även de undantag som ingår i avtalet för Ålands del.

Partnerskapsavtalet är till sin karaktär ett så kallat blandavtal, där bestämmelserna som ingår dels hör till medlemsstaternas, dels till Europeiska unionens behörighet. Avtalet är ett övergripande samarbetsavtal som fastställer formerna för det politiska, ekonomiska och sektorbaserade samarbetet samt för dialogen. I avtalet kommer parterna överens om samarbete bland annat på området handel och affärsverksamhet, ekonomisk och hållbar utveckling samt frihet, säkerhet och rättvisa. Partnerskapsavtalet syftar till att förbättra möjligheterna till samarbete inom det handelsekonomiska området och till att utveckla det politiska, regionala och internationella samarbetet.

I regeringens proposition till riksdagen redogörs för avtals- och handelsförbindelserna mellan Finland och Armenien. Redogörelsen visar att Finlands export till Armenien år 2017 uppgick till cirka 12 miljoner euro och importen från Armenien till ca 2 miljoner euro. Finland exporterade industriprodukter, papper, papp, drycker, mjölk- och mejeriprodukter, maskiner och anläggningar till Armenien och importerade maskiner och anläggningar, järn och stål, kläder, sten och sand därifrån. Enligt uppgift från Ålands statistik- och utredningsbyrå har ingen varuhandel mellan Åland och Armenien förekommit mellan åren 2013–2017. Statistiken omfattar den direkta utrikeshandeln (export enligt destinationsland, import enligt både avsändnings- samt ursprungsland). Skulle import-/exportförfaranden ha skett med hjälp av en mellanhand i riket (transitvaror) så framgår handeln inte ur Åsub:s statistik på grund av den ringa deklaration som krävs vid handel över skattegränsen.

Samarbetsavtalet ska tillämpas, å ena sidan, på Republiken Armeniens territorium, och å andra sidan, på de territorier där fördraget om Europeiska unionen, fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag.

Ur propositionsutkastet framgår att det i avtalet ingår bestämmelser som har beröringspunkter med protokoll 2 om Åland i bilagan till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994). En del av bestämmelserna i fråga hör till EU:s exklusiva behörighet, vilket innebär att den åländska särställningen har beaktats redan i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna i fråga. I avtalets bestämmelser om offentlig upphandling konstateras att parternas rättigheter och skyldigheter som följer av WTO-avtalet om offentlig upphandling, däribland åtaganden, ingår som en del av avtalet. EU:s åtaganden inbegriper ett Ålandsförbehåll. Landskapsregeringen konstaterar att förbehållet för Åland som ingår i de allmänna anmärkningarna till EU:s åtaganden lyder enligt följande: *“Finland reserves its position with regard to the application of this Agreement to the Åland Islands (Ahvenanmaa).”*

I bilaga VIII-A om etablering ingår för Finlands del två förbehåll med avseende på Åland; vad gäller investeringar framgår enligt bilagan att Finland förbehåller sig rätten att begränsa etableringsrätten och rätten att tillhandahålla tjänster för fysiska personer utan hembygdsrätt på Åland eller för juridiska personer utan tillstånd från behöriga myndigheter på Åland. Vad gäller fast egendom på Åland förbehålls rätten att kräva förhandstillstånd.

Med beaktande av de förbehåll som gjorts för den åländska särställningen konstaterar landskapsregeringen att avtalet inte innehåller bestämmelser som står i strid med självstyrelselagen eller annan landskapslagstiftning. Landskapsregeringen ser inga hinder för att lagtinget ger sitt bifall till att lagen om ikraftträdande av partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen samt Republiken Armenien träder i kraft på Åland till de delar partnerskapsavtalets bestämmelser hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Mariehamn den 28 februari 2019

L a n t r å d

Katrin Sjögren

Minister

Nina Fellman